

**СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1**

**INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1**

Бош муҳаррир:

Холбеков Муҳаммадҷон

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Тўхтасинов Илҳом

ф.ф.д., доцент (Ўзбекистон)

Тахрир хайъати:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умарўғли

ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Боқиева Гуландом

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматқул

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форд

Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

ф.ф.д. (Грузия)

Юсупов Ойбек

масъул котиб, доцент (Ўзбекистон)

Главный редактор:

Холбеков Муҳаммадҷон

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Заместитель главного редактора:

Тухтасинов Илҳом

к.ф.н., доцент (Ўзбекистон)

Редакционная коллегия:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умар оғли

д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бақиева Гуландом

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматқул

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Джеймс Форд

Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Балтабаев Ҳамидулла

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

д.ф.н. (Грузия)

Юсупов Ойбек

отв. секретарь, доцент (Ўзбекистон)

Editor in Chief:

Kholbekov Muhammadjan

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

Tuhtasinov Ilhom

Ph.D. Ass. Prof. (Uzbekistan)

Editorial Board:

Bakhtiyor Nazarov

academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli

Doc. of philol. sci., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova

Doc. of philol. sci., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim

Doc. of philol. sci., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail

Doc. of philol. sci., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed

Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort

University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar

Doc. of philol. sci. (Georgia)

Yusupov Oybek

Ass. prof. (Uzbekistan) - Senior Secretary

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

Адабиётшунослик

- 37. Po'latova Sevara Mahmud qizi**
HOZIRGI O'ZBEK ADABIY ME'YORIDAGI LAKUNALAR
(VOBKENT TUMANI MISOLIDA).....6
- 38. Давронова Махфуза Исроиловна**
МАВЗУ ВА МАЗМУНДА МУШТАРАКЛИК.....11
- 39. Давронова Шохсанам Ғайбуллоевна**
АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ АНЪАНАЛАРИ ВА ИСТИҚЛОЛ ДАВРИ ЎЗБЕК
РОМАНЧИЛИГИ.....18
- 40. Qurbonova Oltinoy Bekmurotovna**
IBROHIM G'AFUROV – SHE'RSHUNOS.....26
- 41. Мусурманов Эркин Раббимович**
O'ZBEKISTON HUDUDIDAN XITTOYGA YOYILGAN
BUDDAVIYLIK G'OYASI VA MIFOLOGIYA.....34
- 42. Рузобаева Нигорахон Рахимовна**
ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АНТИТЕЗЫ В УЗБЕКСКИХ
И АНГЛИЙСКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ.....40
- 43. Тўмарис Бутунбаева**
АЪЗАМ ЎКТАМ ВА МИНҲОЖИДДИН МИРЗО
ШЕЪРИЯТИДАГИ ЎХШАТИШЛАР.....47
- 44. Хажиева Феруза Мэлсовна**
ЖЕЙ ПАРИНИ ИЖОДИДА БИОГРАФИК РОМАН КОНЦЕПЦИЯСИ.....51
- 45. Zoyirova Go'zal Nematovna**
SAMANDAR VOHIDOVNING EPIGRAF QO'LLASH MAHORATI.....60
- 46. Охунова Гўзалхон Ҳамдамбековна**
ҲИКОЯ ЖАНРИ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....67
- Тилшунослик**
- 47. Bekmurodova Firuzabonu Normurodovna**
SPECIFIC FEATURES OF CEREMONIES AND THEIR LINGUAPRAGMATIC
MEANING IN UZBEK CULTURE (AS AN EXAMPLE OF WEDDING CEREMONIES).....73
- 48. Каримов Рустам Абдурасулович**
ЎЗБЕК-ИНГЛИЗ ПАРАЛЛЕЛ КОРПУСИ МАТНЛАРИНИ
ЛИНГВИСТИК ТЕГЛАШ МУАММОЛАРИ.....81
- 49. Қурбанов Мухтар Даулетбаевич**
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ФИТООЙКОНИМЛАРИНИ ЎРГАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ.....87

50. Наргиза Рашидова ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РЯДА АРАБСКИХ ОДНОКОРЕННЫХ СЛОВ, СВЯЗАННЫХ СО СФЕРОЙ ОБРАЗОВАНИЯ.....	94
51. Рустамов Дилшодбек Абдувахидович НУТҚИЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИ.....	104
52. Халилова Рухсора Рауповна ИНТЕРНЕТ МУЛОҚОТЛАРНИНГ ПРАГМАТИК ТАМОЙИЛЛАРИ.....	113
53. Юлдашева Дилором Нигматовна ОСОБЕННОСТИ НЕКОТОРЫХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ УЗБЕКСКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ.....	119
54. Gulchehra Toshpo‘lot qizi Cho‘liyyeva OHANG SITUATIV PRAGMATIK TIZIM BIRLIGI SIFATIDA.....	127
55. Mavlonova O‘g‘iloy Hamdamovna КИНОЯНИНГ ОҒЗАКИ, ВАЗИЯТЛИ ВА ДРАМАТИК КЎРИНИШЛАРДА ҚЎЛЛАНИЛИШ АҲАМИЯТИ.....	135
56. Рўзиева Дилфуза Салимбоевна ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РОМАН ГЕНЕЗИ СПЕЦИФИК ТАСНИФИ.....	141
57. Бойматова Дилноза Бахтиёровна УНДАЛМАЛИ ГАПЛАРДА ИФОДАЛАНГАН АКСИОЛОГИК МОДАЛЛИКНИНГ ПРАГМАТИК ВА СЕМАНТИК ВАЗИФАСИ.....	147
Таржимашунослик	
58. Кенджаева Гулрух Фаттиллоевна METHODS OF TRANSLATING REALIAS IN THE NOVEL “DAYS GONE BY” BY A.QADIRI.....	153
59. Қўлдошов Ўктамжон Ўрозович ТАРЖИМАДА КОНВЕРСИВЛИК ВА АНТОНИМЛИК МУНОСАБАТИНИНГ БЕРИЛИШИ.....	160
60. Хидирова Гулнора Нарзиевна СИНТАКСИЧЕСКИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПЕРЕВОДЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКИХ ПЕРЕВОДОВ РОМАНА А.КАДЫРИ).....	167
61. Akhmedova Rano Ashurovna THE FEATURES OF TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS.....	174
62. Aripova Kamola Yusupovna THE DISTINCTIVE FEATURES OF TRANSLATION OF THR NOVEL “NIGHT AND DAY”.....	179

Лингводидактика

63. Jalilova Guzal G'ulomovna

'FLIPPED CLASSROOM' MODULINING GAPIRISH KOMPETENSIYASINI

RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI: 'KICHIK GURUHLI MUNOZARA' TEXNIKASI.....184

64. Ш.Б.Рахимова

НОФИЛОЛОГИК ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИ ТАЛАБАЛАРИНИНГ

ИНГЛИЗ ТИЛИДА ТАЛАФФУЗ МАҲОРАТИНИ КОММУНИКАТИВ

ЁНДАШУВ АСОСИДА ОШИРИШ.....190

Журналистика

65. Садоқат Махсумова

МЕДИА МАКОНДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ФАОЛИЯТИДАГИ

ЎЗГАРИШЛАР.....195

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

Давронова Шохсанам Ғайбуллоевна,
Бухоро давлат университети доценти, ф.ф.д.
e-mail: davronova-sh@mail.ru

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ АНЪАНАЛАРИ ВА ИСТИҚЛОЛ ДАВРИ ЎЗБЕК РОМАНЧИЛИГИ

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2021-1-39>

АННОТАЦИЯ

Адабиёт адабий анъаналарга таяниб, ривожланади. Ҳар қандай давр адабиётида ўтмиш давр ижодкорларига издошлик намоён бўлади. Истиқлол даври адабиётида ҳам миллий ва жаҳон адабиётининг илғор тажрибаларини ўзлаштирган ҳолда бадиий ютуқларга эришилди. Бугунги адабиётдаги янгиланишлар Шарқ ва Ғарб адабий анъаналари синтезининг ҳосиласидир. Мақолада истиқлол даври ўзбек романчилигида эпик тасвир анъаларининг намоён бўлиши масаласи ўрганилган. Ўзбек романчилиги мактаби асосчиси Абдулла Қодирий анъаналарининг ижодий ўзлаштирилиши, адиб ижодий тажрибаларидан фойдаланишнинг янги давр романчилиги ривожига ижобий таъсири масаласи таҳлиллар асосида ёритиб берилган.

Таянч сўзлар: роман, истиқлол даври ўзбек романчилиги, эпик тасвир, адабий анъана, бадиий синтез, Шарқ ва Ғарб анъаналари синтези, Абдулла Қодирий анъаналари.

Давронова Шохсанам Ғайбуллоевна,
Д.ф.н., доцент БухГУ
e-mail: davronova-sh@mail.ru

ТРАДИЦИИ АБДУЛЛА КОДИРИ И УЗБЕКСКИЕ РОМАНЫ ПЕРИОДА НЕЗАВИСИМОСТИ

АННОТАЦИЯ

Литература развивается на основе традиций. Литература любого периода показывает последователей прошлого. В литературе периода независимости были также сделаны художественные достижения, считающиеся лучшими практики национальной и мировой литературы. Современные литературные разработки являются результатом синтеза Восточных и Западных литературных традиций. В статье исследуется, иллюстрируемых эпических образов узбекского романа периода независимости. Основатель узбекской школы романтизма был изучен путем анализа творческого использования талантов Абдуллы Кодыри и положительного влияния его использования литературного опыта на развитие современного романа.

Ключевые слова: роман, узбекские романы в период независимости, эпические выражение, литературная традиция, художественный синтез, Восточные и Западные традиции, традиции Абдулла Кодыри.

Davronova Shokhsanam Gaybulloyevna,
Associate professor, BSU, Doctor of Philology (DSc),
e-mail: davronova-sh@mail.ru

TRADITION OF ABDULLA KODIRI AND UZBEK NOVEL OF THE INDEPENDENCE PERIOD

ANNOTATION

Literature develops based on literary traditions. The literature of any period shows the followers of the past. In the literature of the period independence the artistic achievements were also achieved, combining the best practices of national and world literature. Modern literary developments are the result of the synthesis of Eastern and Western literary traditions. The article explores how epic images of Uzbek romance of the period of independence are illustrated. The founder of the Uzbek School of Romanticism has been explored by the analysis of the creative use of Abdulla Kodiri's talents, and the positive impact of his use of literary experience on the development of modern romance.

Key words: the novel, epic description, literary tradition, literary synthesis, synthesis of literary tradition of the East and West, tradition of Abdulla Kodiri.

Адабий анъана, ижодий таъсир ва муштараклик ҳодисалари дунё халқлари адабиёти ўртасида бўлгани сингари бир миллий адабиёт доирасида ҳам кузатилади. Биргина ўзбек адабиёти тарихи саҳифаларидан ҳам бунга талай мисоллар келтириш мумкин. Масалан, Абдурауф Фитрат ижоди маҳсули бўлган “Абулфайзхон” трагедиясининг Мақсуд Шайхзода қаламига мансуб “Мирзо Улуғбек” асари юзага келишида муайян роли борлиги ҳақиқатдир; Ш.Холмирзаевнинг жуда кўплаб ҳикояларига Абдулла Қаҳҳор анъаналари таъсирини инкор этиб бўлмайди; Ҳамид Олимжон, Абдулла Орипов, Рауф Парфи асарлари учун Чўлпон шеърият мактабининг ўрнини эътироф этмаслик мумкин эмас.

Ҳар қандай миллат ўз тараққиётининг муайян босқичида уйғониш, ўзлигини англаш жараёнини бошидан кечирар экан, ўзи мансуб халқ тарихига теранроқ назар ташлайди. Ўтмишда кўрган-кечирганларини хотирга олади. Йўл қўйилган камчиликларни бартараф этади. Қўлга киритилган ютуқлардан руҳланади, уларни ўз фаолиятига тадбиқ этади, ривожлантириш чора-тадбирларини излайди. Чуқурроқ назар ташланса, истиқлол даври адабиётида ҳам айни ана шундай жараёнлар кечганлигига гувоҳ бўламиз. Янги давр адабиётида миллий маданиятимиз тарихида мавжуд бўлган ҳаётбахш анъаналарга қайтиш, уларни ижодий ўзлаштиришга уриниш ҳаракатлари кузатилди.

Миллий истиқлолга эришиш учун фидойилик кўрсатган ва шу руҳни бадиий санъат намуналарига сингдиришга уринган жадид адабиёти вакиллари меросига қизиқиш, бугунги кунда кўпчилик ижодкорлар фаолиятида кузатилди. Бошқача айтганда, эрк ва мустақиллик, янгилик ва тараққиёт учун кураш жараёнлари кечган XX аср бошлари адабиётини кузатиш, реалистик прозанинг шаклланиш босқичи ҳисобланган жадид адабиёти анъаналари ютуқларидан фойдаланишга интилиш ҳаракатлари янги давр адабий жараёни учун хос хусусиятлардан биридир. Аслида романнинг янги жанр сифатида ўзбек адабиёти майдонига кириб келишида ҳам ижтимоий-тарихий, маданий, адабий омиллар сабаб бўлган. Эрка, истиқлолга бўлган интилиш, миллатнинг маънавий оламини бадиий акс эттириш иштиёқи ижодкорларнинг қалб тубида ётган эҳтиёжи эдики, ана шу эҳтиёж давр адабиётида реалистик романнинг шаклланиш даврида қўлга киритилган ютуқлар, тажрибаларга эргашишнинг асосларидан бири эди.

М.Алининг “Улуғ салтанат”, У.Ҳамдамнинг “Мувозанат”, “Сабо ва Самандар”, Х.Дўстмуҳаммаднинг “Бозор”, Т.Жўраевнинг “Бозор дунё”, А.Саиднинг “Кўчада қолган одам”, Ш.Бўтаевнинг “Кўрғонланган ой”, Л.Бўрихоннинг “Жазирамадаги одамлар” каби романлари муваффақиятини таъминлаган омиллардан бири анъанавий реалистик романчиликдаги тажрибаларда қўлга киритилган ютуқларнинг ўзлаштирилганлигидир.

Истиқлол даврида реалистик услубда яратилган анъанавий романларда ўзбек романчилик мактабининг мохир усталари А.Қодирий, Ойбек, С.Айний, А.Қаҳҳор, А.Мухтор кабилар ижодий услубида синалган тажрибалар асос бўлди.

Истиқлол даврида ўзбек романнависларининг сюжет, композиция, бадиий тасвир, образ яратиш, персонажларнинг руҳий оламини ифода этиш, характерлар динамикасига ҳамда воқеалар ривождаги драматизмга риоя қилиш кабилар борасида эришган натижалари уларнинг атоқли адиб Абдулла Қодирий анъаналарини ўзлаштиришга интилганлигини кўрсатади. Адабий тажрибалар ҳам ёзувчининг ижодий имкониятларини бойитиши учун ёрдам беради.

Бугунги романнавислар устоз адиблар тажрибасида синалган усулларни ўзлаштиришга, бойитишга интилдилар. Жумладан, ўзбек романчилик мактаби асосчиси А.Қодирий услубига хос бўлган куйидаги жиҳатларнинг ижодий ўзлаштирилганлигини кузатиш мумкин:

- **Асар воқеалари марказида оила ва муҳаббат мавзуси ёритилса-да, ушбу масалаларни ижтимоий муаммолар билан уйғунликда тасвирлаш.**

Қодирий асар сюжети давомида бир-бирига муҳаббат қўйган икки ёшнинг фожиасига давр, атроф-муҳит, ёвуз кучлар ва уларнинг шахсий истакларини амалга ошириш йўлидаги жоҳилликлари, “ота-она” орзуси, яъни ўша замондаги типик ва номаъқул одатлар сабаб бўлганлигини ёритиб беради.

У.Ҳамдамнинг “Сабо ва Самандар”, Х.Дўстмуҳаммаднинг “Бозор”, Тилаволди Жўраевнинг “Бозор дунё” романларида ҳам оилавий-маиший муносабатлар билан боғлиқ ҳолатда ижтимоий муносабатлар ёритилади. Масалан, “Сабо ва Самандар” романи воқеалари йигит ва қизнинг муҳаббат билан боғлиқ кечмишига бағишланган бўлса-да, янги даврдаги техник тараққиёт ва унинг инсоният келажагига таъсири масаласи асардаги муҳим муаммони ташкил этади.

Модерн адабиётга хос унсурлар таъсири кучли бўлса-да “Бозор” романида ҳам ўзбек реалистик романчилиги анъаналари таъсири сезилади. Асарда кўтарилган оила ва оилавий муносабатларда тенглик масаласи доирасида ижтимоий муаммолар ёритилади. Асосий мақсад нафс ва жамиятдаги нуқсонлар тўғрисида баҳс юритиш бўлса-да, ижодкорнинг етакчи мавзуни маиший муаммоларга ўраб тасвирлаб боришни кўзда тутганлиги диққатни тортади. Масалан, Фозилбекнинг оила қуриши ва муҳаббат можаросига асар сюжети чизигида асосий ўрин ажратилса-да, бу воқеа ромanning етакчи ғоясини тўлдиришга хизмат қилувчи ёрдамчи воситадир.

- **Ижобий қаҳрамонларни меҳр билан тасвирлаш, салбий персонажларга муаллиф антипатиясининг яққол сезилиши. Қаҳрамонларнинг ташқи кўриниши, жисмоний қиёфасини маънавий қиёфасига мувофиқ тасвирлаш** (Бундай усул аслида А.Қодирий услубида халқ оғзаки ижоди таъсири асосида ўзлаштирилган). Ушбу хусусиятни истиқлол даврида яратилган жуда кўп намуналар мисолида кузатиш мумкин. Албатта, қаҳрамонлар портрети уларнинг ички оламига берилган характеристика ёзувчининг ижодий ниятини юзага чиқаришга ёрдам берувчи муҳим воситалардан бўлиб хизмат қилади.

- **Воқелар ва характерларни бадиий далиллаб бориш.** А.Қодирий “Ўткан кунлар” романида оила ва муҳаббат масалалари тўғрисида сўз юритишга киришар экан, дастлаб, қаҳрамонларнинг бу борадаги қарашларини баён этади, яъни воқеларнинг кейинги оқимида китобхонни тайёрлаб боради. Ушбу поэтик усулни У.Ҳамдамнинг “Мувозанат”, “Сабо ва Самандар”, Х.Дўстмуҳаммаднинг “Бозор” романлари асосида айниқса яққолроқ кузатиш мумкин. “Бозор” романи қаҳрамони Фозилбек “Ўткан кунлар” қаҳрамони Отабекни, Фозилбекнинг отаси Юсуфбек ҳожини эслатади. Иккала асарда ҳам ўз аксини топган воқелик, маиший ва ижтимоий муносабатларнинг бадиий ифодаси қаҳрамонлар қарашлари ҳамда тақдиридаги ўхшашлик ва яқинликлар асарда Қодирий анъаналарининг уйғунлаштирилганлигини кўрсатади. Шу ўринда Фозилбек тимсоли асосида қайд этиб ўтиш мумкинки, адибнинг қарашлари Абу Наср Форобийнинг “Фозил одамлар шаҳри” асарида акс этган мукамал жамият ва фазилатли инсон ҳақидаги қарашларига мос келади.

Асар қаҳрамони учун оила муқаддас муҳит, жамиятда аёлларнинг ҳам ўзига яраша ўрни мавжуд ва никоҳ томонларнинг розилиги, бир-бирига мослиги, маънавий-руҳий яқинлиги, ҳаётини англаши асосида қурилиши шарт. Ёзувчи Фозилбекнинг бу тўғридаги қарашларини унинг руҳий олами, ўй-мушоҳадлари тасвири воситасида очиқ беришга эришади. Фозилбек яқинларининг мажбурияти остида қуриладиган бўлғуси оиласи, оила аъзоларининг наздида унга ҳар тарафлама мувофиқ деб кўрилган бўлажак турмуш ўртоғи – “муносибхон” тасвирини ҳаёлида жонлантиради. Асардаги енгил киноявийликда А.Қаҳҳор, С.Аҳмад каби сўз усталари услубига яқинлашиш сезилади.

Қаҳрамоннинг оила масалалари борасидаги қарашлари ибратли ва аҳамиятга эга: у никоҳ тасодифан, ўзгалар истаги ёки қандайдир шахсий манфат натижаси ўларок шакллантириладиган вақтинчалик уюшма эмас, балки муҳаббат, аҳиллик, меҳр ва садоқат билан бунёд этиладиган мустаҳкам кўрғон бўлиши лозимлиги ҳақида мушоҳада қилади.

- **Миллийлик ва миллий урф-одатларнинг асар конфликтда муҳим аҳамиятга эгаллигига диққат қаратиш.** Маълумки, “Ўткан кунлар” ва “Меҳробдан чаён” ўзбек миллий менталитетини ёрқин бўёқларда акс эттирган романлардир.

Қодирий қаҳрамонлари тақдирга асарда тасвир этилаётган халқнинг миллий менталитетидан келиб чиққан ҳолда ўзгалар аралашуви, маҳалла, оиланинг бошқа аъзолари муҳокамаси остида ҳал қилинишига диққат қаратади ва ҳатто бу ҳолат қаҳрамонларнинг фожиасини ташкил қилувчи сабаблардан бўлиши мумкинлигини бадий далиллаб беради. “Агар Абдулла Қодирий Отабек билан Кумушни ўз замонасининг ҳукмрон “одати”ни рад этувчилар сифатида тасвир этса, тарихий ва психологик ҳақиқатни бузган бўлар эди” [5,106].

Хуршид Дўстмуҳаммад “Бозор” романи қаҳрамонлари Фозилбек ва Қадрия ҳам умумлашма образлардир. Фозилбек миллат тийнатидаги фазилатларни, Қадрия – азалий қадриятларни тамсил қилиб келади. Романда эса адиб ижтимоий мафкуравий ва ҳаёт тақозосидан келиб чиққан ҳолда, янги замон ёшларининг ўз тақдирини ўзи белгилашига, шахсий майлларига кўра иш тутишга ёки маиший турмушнинг бошқа кучлари, катталар олдида ўз истақларини ифода эта олиш имкониятига эга бўлганлигини бадий далиллашга интилади. Бу албатта, янги даврнинг, қолаверса, жаҳон ижтимоий тафаккурининг ўзбек халқи ҳаётига ижобий маънодаги таъсири билан боғлиқ бўлиб, буни Хуршид Дўстмуҳаммад тўғри англаб ифода қилган.

- **Эпизодик қаҳрамонлар характерини ҳам бадий мақсадни ёритиш даражасига кўра далиллаб бориш.** “Ўткан кунлар” романида Ҳасанали, Тўйбека, Хушрўйбиби, Уста Олим каби қаҳрамонлар тасвири фикримиз асос бўлади. Масалан, У.Ҳамдамнинг “Мувозанат” романида ҳам асарда иштирок этган кўпчилик қаҳрамонлар ёзувчининг бадий ниятига кўра далиллаб борилади. Жумладан, Миразим, Саид, Заҳро, Амир каби қаҳрамонлар характерининг бадий асосланиши китобхоннинг турли ижтимоий қатламларда ҳаракат қилаётган инсонлар феъл-атвори ва қарашлари тўғрисидаги тасаввурини кенгайтиришга хизмат қилади.

- **Психологик далиллашда турли воситалардан (масалан, табиат ва инсон руҳиятини параллел тасвирлаш; қаҳрамоннинг мусиқа тинглашга майлини ифода этиш кабилар орқали кўрсатиш) фойдаланиш.** Масалан, қишлоғи табиати қўйинида кезиб она юртга муҳаббатидан ошиқ кўнглига таскин топган Самандар руҳиятини тасвирлар экан, У.Ҳамдамнинг Қодирий анъаналаридан фойдаланишида ўзига хос, ижодий ёдашуви сезилади.

- **Турли композицион усуллардан фойдаланиш.** Масалан:

- “Сир тутиш” усули. У.Ҳамдамнинг “Сабо ва Самандар”, Иқбол Мирзонинг “Бону” романларида ушбу усул қўлланганлиги кузатилади.

Адабиётшунос Д.Тўраев “Сабо ва Самандар” романи ҳақида сўз юритар экан, унда А. Қодирий анъаналари мавжудлигини таъкидлаб ўтади: “Бу тасвирда холислик, қаҳрамон хатти-ҳаракатига “аралашмаслик” етакчилик қилса-да, уларга ўз муносабатини билдиришида, севишганларнинг қалб кечинмаларини ҳис этишида, “идрок қилиши”да, уларга мадақдор бўлишида, баъзида воқеалар тизгинини яқдил ўзанга боғлашида, воқеалар

силсиласидаги муҳим ҳолатларни китобхонга эслатиб туришида, китобхон хотираси ва кайфияти билан “ҳисоблашиши”да ёзувчилик – муаллифлик масъулияти кўзга ташланиб туради...”[6,170], дея таъкидлайди ва асардан бир қанча мисолларни келтириб таҳлилга тортади. Шунингдек, ёзувчининг қизиқарли сюжет яратиш, яхлит ва мустақкам композиция тузиш, психологик далиллаш, “сир тутиш” усулидан фойдаланиш, характерлар хатти-ҳаракатини мантиқий асослаб бориш санъатини эгаллашида Қодирий мактаби тажрибаларидан ўрганганлиги сезилади.

Романдаги яна бошқа бир масала: ўзлари англаб етмаган бўлсалар-да, фожианинг асосий сабабчилари бўлган шахслар – Сабоннинг мансабдор қайнатаси, бутун асар давомида китобхондан сир тутиб келинган турмуш ўртоғи, яъни Самандарнинг болаликдаги дўсти Шердил эканлиги адибнинг поэтик маҳорати, ижодий индивидуаллиги орқали романнинг мураккаб сюжетига қизиқарлилик бағишлайди. Қодирийнинг китобхондан сир тутган воқеаси, яъни қиз ва йигитнинг тўйдан олдин қаерда учрашганликлари билан боғлиқ воқеа, асар сюжети давомида китобхонга тезда ошкор этилади. Аммо Улуғбек Ҳамдам асарида ёзувчининг бадиий нияти ўлароқ сирнинг очилиши асарнинг хотимасига қолдирилади. Чунки ёзувчининг эстетик идеалини ўзида жамлаган қаҳрамон ўта ҳиссиётчан қалб эгаси, унинг эътибори севгилиси бўлган аёлдан ўзига қаратилмаган, шу боисдан атроф, жамият, аёлнинг кимга турмушга чиққани, қаерда ишлаётганлиги, фарзандлари ҳақидаги маълумотлар, унинг қандай ҳаёт кечираётгани каби майда тафсилотлар йигит учун аҳамиятсиз эканлигини асослаш билан боғлиқ ижодкорнинг бадиий мақсадидан келиб чиққан. Акс ҳолда эса, Самандар Сабоннинг турмуш ўртоғи Шердил эканлигидан хабар топган бўлар эди. Аммо Шердилнинг Самандарга муносабати китобхонни ишонтирмайди.

Адибнинг воқеалар ривожини ва характерлар мантиғини далиллаш борасидаги ютуқлари асар поэтик қиммати оширилишига хизмат қилган.

- Киритма ҳикоя орқали бадиий далиллаш, характерларни психологик асослаш.

“Сабо ва Самандар” романида жамиятда инсоний эркинлик, шахснинг мустақиллиги, мавжуд имкониятларини юзага чиқариши учун шарт-шароитлар бирмунча кенг очилганлигига қарамасдан, ўзининг самимий ва покиза муҳаббатини ҳимоя қила олмаган икки ёшнинг қалб изтироблари, қайғули кечмиши ҳақида ҳикоя қилинган бўлиб, Улуғбек Ҳамдам ҳам Қодирий каби бу фожианинг туб илдизини ижтимоий муаммоларга боғлаб асослаб боради. Бунда бахтсизликнинг асосий сабаби “ота-она” орзуси эмас, балки отанинг ижтимоий тенгсизлик олдидаги чорасизлиги фарзанди бахтидан ўз манфаатларини кўпроқ устун қўйиши, онанинг эса ҳали-ҳануз оиладаги мавқеи, фикрининг қиймати паст даражада эканлигидан келиб чиқади. Шу боисдан Сабоннинг отаси ижтимоий аҳволини назарда тутиб Самандарни ўз оиласига тенг кўрмайди. Қолаверса, Сабони унаштирмоқчи бўлган тарафнинг юқори мавқедаги кишилар эканлиги, гарчи Самандарнинг комиллиги ва муҳаббати чинлигига ишонч ҳосил қилган, тан бераётган бўлса-да, унга муқаррар хатосини тузатишига йўл қўймайди. Асардаги киритма эпизод тарзида келтирилган Нодир ва Нилуфар ҳақидаги ҳикояда ҳам икки ёш фожиасига ижтимоий тенгсизликка асосланган муносабатлар, оталар ва болалар муаммолари сабаб бўлиб, конфликтнинг асосини ташкил этадики, параллелизм асар бадииятини кучайтиришга хизмат қилган.

У.Ҳамдам романи композициясида Қодирий анъаналари таъсири яққол кузатилади. А.Қодирий романда воқеалар ривожини ҳаракатлантириш, китобхонни ишонтириш мақсадида (масалан, Отабекнинг тез-тез Марғилонга бориб келган пайтларидаги бошпанаси қаерда бўлганлигини далиллайди. Отабекнинг Марғилонга келиб-кейтиб туришлари ва ёвуз кучлар устидан ғалабаси ҳақида қайнотасига хабар етказувчи воситачи образини киритади). Қолаверса, Отабекнинг руҳий ҳолатларини асослаш (масалан, унинг ўзга бир тақдирдан ўз тақдирга ўхшашлик ва фарқлар қидириши, ўй-мулоҳазаларга берилиши, натижада хулосалар чиқаришга уриниши, изтироблари) мақсадида Уста Олим ва Саодатнинг муҳаббатли кечмиши ҳақидаги ҳикояни асарига киритма ҳикоя тарзида киритади. Улуғбек Ҳамдам романининг дастлабки қисмларида келтирилган Нодир ва Нилуфар ҳақидаги ҳикоя ҳам асарга қизиқарлилик ва серқирралик бағишлаши қаторида, ундан Самандар ва Сабоннинг

кейинги тақдирга ишора қилиш мақсади кўзланади. Чунки бу икки тақдир эгаларининг қайғусига нафс, жоҳиллик, ўзгалар кадр-қиммати, инсонлик рутбасини писанд этмаслик, кўнгил интилишларини тушунмаслик сабаб эди. Самандар Нодир ва Нилуфарнинг ўзига қисматдош эканлиги учун ҳам уларнинг фожей ҳикоясини ҳеч унута олмайди, уларга дилдан қайғуради. Асардаги бу икки севги қиссаси бир-бири тўлдиришга хизмат қилади.

- Китобхон билан мулоқот қилиш (бу ҳам аслида халқ оғзаки ижоди орқали ўтган, дostonлар, бахшилар репертуарида тингловчилар билан мулоқот қилиш ҳолати мавжуд). Масалан, “Мувозанат” романида “бизнинг Юсуф”, “қахрамонимиз”, “Сабо ва Самандар” романида “бизнинг Сабо”, “Бизнинг Самандар” тарзида китобхон билан тиллашиш ўринларида муаллифнинг ўқувчи билан яқин муносабатни ташкил этишга уриниши сезилади. Айрим ўринларида муаллиф китобхонга ўзини ниҳоятда яқин тутган ўринлар учрайди. Масалан: “Эй ўқувчим! Менинг бу бу дунёдаги ягона йўлдошим! Қўлингни бер, биз буюк ишқ достонининг дарвозаси олдига ниҳоят етиб келдик! Қўлингни бер, мен ёлғиз эмаслигимни англай! Қўлингни бер, токи дарвоза қопусини қоқмоққа журъат топай!..” [9,79] тарзидаги муаллифнинг ҳиссиёти ифода этилган жумлалар, асар пафосига мос тушган.

- Мактуб орқали композицияни боғлаш, характерларни психологик асослаш. Ушбу хусусият ҳам У.Ҳамдамнинг “Сабо ва Самандар”, “Исён ва итоат”, Исажон Султоннинг “Боқий дарбадар” романларида кузатилади.

- Асарда тасвирланган замон ва макон замирида ижодкорнинг ўзи яшаб турган замон ва маконга ишора қилиши. Исажон Султоннинг “Боқий дарбадар” романида акс эттирилган макон ва замон бир қарашда китобхонда мавҳумдек тасаввур уйғотса-да, воқеаларнинг кейинги оқими, айниқса, профессор Зиёнинг ўғли томонидан битилган мактуб ижодкорнинг янги замонда дунё халқларини ўйлантираётган глобал муаммоларни, шу жумладан миллийлик масалаларини қамраб олганлиги сезилади.

- Воқеалар сурати кескин равишда ва қутилмаган пайтларда алмашиб туради. Бу тўғрида М.Қўшжонов шундай ёзади: “Ёзувчининг баъзи асарларидаги воқеалар суръатини, уларнинг тез-тез, кескин равишда ва қутилмаган пайтларда алмашиб туришларини, тошлардан-тошларга урилиб, шиддат билан баланд тоғлардан пастга шошаётган ирмоқларга ўхшатиш мумкин” [8,122]. “Мувозанат” романи воқеаларини У.Ҳамдам гоҳ Юсуф, гоҳ Миразим ва унинг оиласи, гоҳ Саиднинг ҳаёти, гоҳ эса Амирнинг кечмиши билан боғлиқ ҳолатда тез-тез ўзгартириб ҳикоя қилиб боради ва турли тақдирларни яна ўзаро уюштиради; “Сабо ва Самандар” романида уйқусида босинқирагани туфайли фош бўлган Сабо эри билан ўзга юртга кетишга қарор қилади; Омон Мухторнинг “Ффу” романида ҳар галги ақл сотиб олишдан сўнг қахрамон феъл-атворида ўзгариш юзага келиб, воқеалар оқимида янги бурилишнинг юзага келади.

- А.Қодирий воқеалар ва образларни тасвирлашда уларнинг асосий ғояни ифодалашда зарур бўлган томонига кўпроқ диққат қаратади, ортиқча тафсилотлардан чекиниш йўлини тутади. Бу ҳақида М.Қўшжонов шундай ёзади: “У романининг асосий ғоясига нисбатан мос бўлган воқеаларни ҳар тарафлама кенг тасвирлайди, ўқувчи кўзи олдида равшан гавдалантиради. Кам маънили воқеаларни кенг тасвирлашга уринмайди. Бошқача қилиб айтганда, ёзувчи санъатнинг мувофиқ қоидасига, ички вазнига қатъий буйсунади” [8,30]. У.Ҳамдамнинг ҳам роман воқеаларини ҳикоя қилишда ана шу йўлдан боришга интилганлиги кузатилади. “Сабо ва Самандар” романида Сабонинг бошқа кишига турмушга чиқиши ҳал бўлгач, асарнинг учинчи бўлими Самандарнинг қаттиқ қайғургани ва дўсти Бакирнинг унга ҳамдам бўлишга урингани воқеаси билан яқунланади. Тўртинчи қисм эса қахрамонларнинг фарзанд кўриш қувончидан баҳраманд бўлиш даврлари ҳақида ҳикоя билан бошланади. Демакки, ёзувчи бадий ният талаби билан ортиқча тафсилотларга ўрин бермасликка қарор қилган: Сабонинг тўйи, Самандарнинг ҳам Солиҳага уйланганлиги воқеаларини ҳикоя қилишни лозим топмаган.

Абдулла Қодирий анъаналари изидан эргашган адиблар ёзувчи қўллаган хилма-хил поэтик усуллар, ҳаётини асосга эга бўлган мавзуларга мурожаат қилишга интилдилар. Тўғри, ушбу уринишларнинг ҳаммаси ҳам муваффақиятли чиққанлигини эътироф этиш қийин.

Бироқ адабий тажрибаларга эргашиш, улардан ўрганишнинг самарасини давр, адабий жараённинг умумий манзараси акс эттириб туради.

Ўзбек халқининг Шўро давридаги ҳаётини акс эттирувчи мавзу қаламга олинган “Палаҳмон тошлари” ёзувчи Қамчибек Кенжа ўз қарашлари, поэтик мақсадига яқин йўл, шакллар излаш жараёнида унга устоз адиб яратган мактаб тажрибаларидан фойдаланишга интиланлиги сезилади.

Роман Бекназарнинг тўйдан кейин қаллиғи билан ўтказган бир кечаси тасвири билан бошланади. Икки ёш талпиниб туришган бўлишса-да, улардаги аллақандай ички туйғулар, ҳаёт, оила, муҳаббат борасидаги қарашлари бир-бирини тушунишларини мураккаблаштиради. Кўриняптики, бунда “Ўткан кунлар”да Отабек ва Ҳомиднинг характерини асослашга хизмат қилган оила ва эр-хотиннинг бир-бирига муносиблиги тўғрисидаги баҳс ушбу асарда Бекназар ва Рашида кечмиши асосида исботини топади. Устоз адиб романида қаҳрамонлар баҳсига сабаб бўлган оилада тенглик ва муносиблик масаласи Қ.Кенжа асарида ҳам асосини топади.

Асарнинг ана шундай бошланиши “Ўткан кунлар”даги Отабек ва Зайнаб билан боғлиқ сюжет чизиғини эслатади. Аммо кўриниб турганидек, Зайнаб Отабекнинг иккинчи турмушидан кўрган бахтсизлигининг нишонаси бўлса, Бекназар кўз очиб кўрган рафиқасига меҳр қўя олмайди. Хотини – янги келинчак Рашиданинг ягона камчилиги камгап ва одамовилигида. Ҳар қалай, оилавий турмушдан у қадар кўнгли тўлмаган Бекназарнинг кунлари бир зайлда ўтаверади. Ҳаётда қандайдир бурилишлар бўлишидан умидвор, балки нимадир юз бериши муқаррарлигини ич-ичидан ҳис этган, балки буни хоҳлаётган Бекназар кутилмаган муаммога дуч келади ва роман воқеалари оқими ўзга йўналишга бурилади. Бу асар И.Ёқубов ишларида танқид остига олинган [4,94].

Муҳаббат масаласини қўйиш ва ҳал қилишда адибнинг Абдулла Қодирий изидан борганлигини сезилиб туради. Романлар қаҳрамонлари Рашида ва Зайнабнинг характер йўналишида, хатти-ҳаракатларида яқинлик сезилади. Кўнглидагини ҳадеганда ёравермайдиган, камгап, тортинчоқ ва одамовилик, охири нуқтага келгандагина қалб изҳорини намойиш қилиш хусусияти иккала қаҳрамон характери учун ҳам хос. Изҳори дилдан ўзини тийиб юрган келинчак, ниҳоят, Бекназарнинг сафарга отланаётганлигини эшитгач, хўнграб йиғлашдан ўзини тия олмайди.

Иккала асарда ҳам қаҳрамонлар муҳаббат масаласига жиддий аҳамият беришади. “Ўткан кунлар”да Зиё шоҳичи бунга “Муҳаббат деган нарса жуда оз кишиларга насиб бўладирган бир дурри бебаҳодир” [7,43], дея файласуфона изоҳ берса, “Палаҳмон тошлари”да карвонсарой хизматчиси “Ишқ бир олов, сенга ўхшаган паҳлавонларнинг қанча-қанчаси куйган бу ўтда. Сен улуғ ибодатга отланган муслим йўловчисан, мусофирсан, кўнглингни паришон қилма, бўтам. Бадаз, аллоҳга муҳаббатгина боқий ва хайрлидир, бандага муҳаббатнинг хосияти кам, турган-битгани ғурбат, зеро, бунда яратганга сиддиклик бўлинув” [3,98], дея йигитни келгусидаги муқаррар ташвишлардан огоҳлантирмоқчи бўлади. Бироқ Қ.Кенжа асарида қаҳрамоннинг қисмати беҳосият йўсинга буриб кетади.

Отабек тақдирида ҳам, Бекназар қисматида ҳам севиқли ёр ва унинг саодати учун ўзга юртларда қолиб кетиш, унинг яқинларини ҳимоясига олиш муаммоси кўндаланг бўлиб қолади. Қодирий романида муаммо Кумушнинг ота-онаси ёлғизлиги ва яқкаю ягона қизини узоқ жойларга узатиб юбориб, унинг дийдорига зор яшашдан ҳадиксираш туйғулари натижасида келиб чиқса, “Палаҳмон тошлари”да қаҳрамонлар ўз юртларига эркин кириб бориш, ҳаловатли яшаш имконияти ҳақида бош қотиришади. Қамчибек Кенжа романда муаммога ечим топишда Ватанида эркин нафас олиш, юрт тупроғи ҳидига туйиш, миллатдошлари билан бақамти, баҳамжиҳатликда яшаш эркидан маҳрум бўлган икки ожиза, яъни Фазилат ва унинг онаси тақдири учун масъулиятини назарда тутаяди. Айни жараёнларда Бекназар ўзига ҳамфикр ва дарддош инсонларнинг сўзларига қулоқ тутишга эҳтиёж сезади. Улар билан туғилиб ўсган юрт, унинг меҳри ва ҳарорати тўғрисида аламли суҳбатлар қуради, халқнинг фожеий қисмати ҳамда юртнинг ҳалокат остонасидаги фожиаси ҳақида қайғуради. Узоқ йиллар Ватан остонасидан йироқда умр ўтказётган Ҳожи ота, унинг ёнига келиб

турувчи маслакдошлардан Сабо Раҳмат кабиларнинг суҳбатлари қай бир томонидан бўлмасин, Ватан қайғуси муаммосига бориб тақалаверади. Ёзувчи асарнинг бир ўрнида таъкидлаб ўтганидек, “юртидан мосуво бўлган икки мусофир суҳбатида бундан ўзга қандай мавзу бўлиши мумкин?” [3,161]. Уларнинг суҳбатлари “Ўткан кунлар” қаҳрамонлари Юсуфбек ҳожи, Мирзакарим кутидор, Зиё шоҳичи каби юртпарварлар тимсолларини, уларнинг аҳиллик, иттифоқ бўлиш, халқ манфаатлари йўлида бирлашиш ҳақидаги ҳасратларини эслатади. Инсониятни бир-биридан ажратувчи жиҳатлар ҳақида сўзлар экан, “Палаҳмон тошлари” романи қаҳрамони Сабо Раҳмат “бемаъни урушлар, худбинлик, иттифоқсизлик туфайли бир-биримиздан йироқлашиб кетганмиз, холос”, дея ўкинади. Унинг ушбу сўзлари Юсуфбек ҳожининг куйинчаклик билан: “Иттифоқнинг не эл эканини билмаган, ёлғиз ўз манфаати шахсияси йўлида бир-бирини еб ичкан мансабпарст, дунёпараст ва шуҳратпараст муттаҳамлар Туркистон тупроғидан йўқолмай туриб, бизнинг одам бўлишимизга ақлим етмай қолди” [7,294], фикрларига яқинлик сезилади.

Аммо Қамчибек Кенжа романида китобхонни ишонтириш борасида ижодкорнинг бадиий маҳорати етишмаган ҳамда характерлар мантикий далилланмаган ўринлар учрайди. Айрим ҳолларда эса асар воқеларини боғлашдаги композицион изчиллик бузилганлиги сезилади. Шу боисдан Бекназар тип даражасига кўратилмаган. Бу каби камчиликлар ижодкор Абдулла Қодирий мактаби анъаналари изидан боришга уринса-да, асарининг бадиий қимматини “Ўткан кунлар” даражасига тенглаштиришга эриша олмаганлигини кўрсатиб туради.

А.Қодирий ўз идеалларини бетакрор бадиий шаклда ифода эта олган ижодкордир. Адиб ижоди бадииятини таъминлаган ана шу каби услубий ўзига хосликлар ўзбек романчилик мактабини эпик тасвир анъаналари билан бойитди.

Янги давр миллий романчилигида йигирманчи асрда шаклланган ўзбек романчилик мактаби тажрибалари ўзига хос йўсинда давом эттирилди. Адабиёт тарихининг дурдона асарларида қўлланилган поэтик гўзалликлар, илғор анъаналар ютуқларини ўзлаштириш янги даврда романчилик ривожини таъминлаган муҳим омиллардан бўлди.

Адабиётлар рўйхати:

1. Давронова Ш. Истиқлол даври ўзбек романчилиги ва Шарқ адабиёти. – Т.: Наврўз, 2019.- 124 б.
2. Каримов Н., Мамажонов С., Назаров Б., Норматов У., Шарафиддинов О. XX аср ўзбек адабиёти тарихи. – Т.: Ўқитувчи, 1999. – 544 б.
3. Кенжа Қ. Палаҳмон тошлари. – Т.: Шарқ, 2018. – 408 б.
4. Ёқубов И. Ғалвир сувдан кўтарилганда. // Шарқ юлдузи, 2012. – №3. – Б. 90-97.
5. Shohsanam Davronova EASTERN AND WESTERN LITERARY TRADITION IN THE MODERN UZBEK NOVELS // World science. 2016. №5 (9). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/eastern-and-western-literary-tradition-in-the-modern-uzbek-novels>.
6. Sulton I. Adabiyot nazariyasi. – Т.: O`qituvchi, 2005. – 272 б.
7. Тўраев Д. Рангин тасвирлар жилоси, – Тошкент: Академнашр, 2014. – 200 б.
8. Қодирий А. Ўткан кунлар. Мехробдан чаён. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1994. – 656 б.
9. Қўшжонов М. Ўзбекнинг ўзлиги. – Тошкент: Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1994. – 136 б.
10. Ҳамдам У. Сабо ва Самандар. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011. – 352 б.

СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1

INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1